

Obsah

ÚVOD.....	7
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	13
1.1 Paradigma speciální pedagogiky v kontextu moderní vědy.....	13
1.1.1 Pojetí speciální pedagogiky v širším a užším smyslu	14
1.1.2 Základní typy intervence	15
1.1.3 Speciální pedagogika v multidisciplinárním a interdisciplinárním kontextu	18
1.2 Terminologická východiska speciální pedagogiky jako epistemologický fundament.....	24
1.2.1 Postižení jako dominující pojem speciální pedagogiky	25
1.2.2 Participace jako sociální účast člověka v lokálním prostředí... ..	26
1.2.3 Postoje jako specifická sociálněpsychologická kategorie	27
1.3 Vymezení specifických skupin osob s postižením.....	28
1.3.1 Charakteristika osob s mentálním postižením	31
1.3.2 Tělesné postižení z pohledu veřejného mínění	32
1.3.3 Charakteristika sluchového postižení v pojetí speciální pedagogiky.....	35
1.3.4 Vymezení zrakového postižení z pohledu oftalmopedie	38
1.4 Mezinárodní dokumenty jako makrosociální determinanty sociální participace	39
2 PŘÍSTUPY SPOLEČNOSTI K PARTICIPACI JEDINCŮ S POSTIŽENÍM	47
2.1 Přístupy k lidem s postižením	47
2.1.1 Lidé s postižením jako společenské riziko	49
2.1.2 Lidé s postižením jako ekonomický a sociální problém.....	51
2.1.3 Tolerující utilita osob s postižením	54
2.1.4 Omezená participace osob s postižením	55
2.1.5 Liberální přístup k osobám s postižením – Laissez-faire.....	55
2.1.6 Aktivní participace osob s postižením	56
2.2 Typologie modelů postižení – od individuálního k integrovanému... ..	58
2.2.1 Medicínský (individuální) model postižení.....	59
2.2.2 Funkční model postižení	62
2.2.3 Sociální model postižení.....	64
2.2.4 Integrované modely postižení	67
2.2.5 Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví jako model WHO.....	68

2.3	Participace jako sociální konstrukt	74
2.3.1	Participace v bioekologickém pojetí	77
2.3.2	Postoje k participaci osob s postižením	79
3	POSTOJE VEŘEJNOSTI K LIDEM S POSTIŽENÍM -	
	VÝZKUM 2011-2012	89
3.1	Výzkumné cíle, otázky a hypotézy	89
3.2	Design výzkumu a metody sběru dat	91
3.3	Výsledky šetření	102
3.3.1	Sociální distance vůči lidem s postižením	102
3.3.2	Postoje k osobám s postižením ve vzdělávacím kontextu	105
3.3.3	Konstrukce Indexu sociální distance	108
3.3.4	Postoje k lidem s postižením v závislosti na věku	112
3.3.5	Postoje k lidem s postižením v závislosti na vzdělání	115
3.3.6	Postoje k lidem s postižením v závislosti na pohlaví	118
4	POSTOJE VEŘEJNOSTI K LIDEM S POSTIŽENÍM -	
	VÝZKUM 2012-2013	121
4.1	Výzkumné cíle, otázky a hypotézy	121
4.2	Design výzkumu a metody sběru dat	124
4.3	Výsledky šetření	131
4.3.1	Kontakt majoritní společnosti s lidmi s postižením	131
4.3.2	Postoje veřejnosti k lidem s postižením	136
4.3.3	Znalosti a schopnosti týkající se osob s postižením	152
4.3.4	Kontakt s lidmi s postižením a postoje k nim	154
4.3.5	Znalosti a postoje vůči lidem s postižením	161
5	ZÁVĚRY VÝZKUMNÝCH ŠETŘENÍ	165
5.1	Závěry výzkumného šetření I	165
5.2	Závěry výzkumného šetření II	167
5.3	Návrhy a opatření pro speciálněpedagogickou teorii a praxi	173
	ZÁVĚR	179
	SHRNUTÍ	181
	SUMMARY	183
	SEZNAM SCHÉMÁT, TABULEK, GRAFŮ	185
	SEZNAM LITERATURY	189
	JMENNÝ REJSTRÁK	209
	VĚCNÝ REJSTRÁK	215